

نقش کلیدی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در دیپلماسی فرهنگی

تا قبل از تشکیل سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، حدود ۱۲ سازمان و نهاد مختلف در خارج از کشور به فعالیت‌های فرهنگی مشغول بودند که به علت اهمیت تمرکز امور تبلیغات در آنجا از نگاه مسئولان نظام جمهوری اسلامی ایران، در قالب سازمانی واحد، مهم‌ترنامه سال ۷۴ پس از طی مراحل مختلف قانونی و تأیید اساسنامه توسط مقام معظم رهبری، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی رسماً متولد شد.

شکل فعالیت‌های فرهنگی تا قبل از تأسیس سازمان

این درحالی بود که از حدود ۱۷ سال قبل از این تاریخ یعنی مقارن با پیروزی انقلاب اسلامی توجه به ضرورت روابط و گفت‌وگوهای فرهنگی و معرفی انقلاب اسلامی به دیگر کشورها احساس می‌شد اما نهادها، گروه‌ها و سازمان‌های مختلفی به صورت جزیره‌ای و گاه غیر منسجم، متداخل و حتی متعارض اقدام به فعالیت‌هایی مبتنی بر دیپلماسی فرهنگی می‌کردند.

اعزام مبلغ به کشورهای مختلف، شرکت در نمایشگاه‌های مختلف فرهنگی همچون حضور در نمایشگاه‌های کتاب بین المللی خارج از کشور و توجه ویژه به مسائل فرهنگی کشورهای مسلمان منطقه و جهان از جمله موضوعاتی بود که در حدود دو دهه بعد پیروزی انقلاب اسلامی از سوی فعالان این حوزه دنبال می‌شد اما همان‌طور که اشاره شد تا قبل از تأسیس سازمان این فعالیت‌ها شکل منسجم و مؤثری نداشتند.

از ایده تا تأسیس سازمان

اولین بار فکر تشکیل سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با طرح ادغام بخش‌های فرهنگی و تبلیغی نهادها و موسسات دولتی و عمومی فعال در خارج از کشور مطرح و پس از تدوین اساسنامه آن در شورایی متشکل از نمایانان و اندیشمندان فرهنگی و دینی و تصویب رهبر معظم انقلاب اسلامی عملاً کار خود را در قالب یک سازمان مستقل و در زمره سازمان‌های وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی آغاز کرد و هدف از این استقلال کنشگری در فضای بین الملل به‌دور از کارهای موازی بود.

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی از ابتدای سال ۱۳۷۵ بودجه و اعتبارات لازم را در اختیار گرفت و مقرر شد بخش‌های فرهنگی وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و امور خارجه و همچنین مجمع جهانی اهل بیت (ع) و تقرب مذاهب اسلامی با کلیه امکانات مالی، پرسنی و تجهیزاتی به این سازمان واگذار شود.
از همان دهم تیرماه سال ۷۴ که سازمان از تجمیع بخش‌های بین الملل چندین نهاد فوق به‌وجود آمد، مدیریت آن برعهده چهره‌های شاخص در حوزه دیپلماسی فرهنگی قرار گرفت.
این سازمان طی این دوره به ترتیب از سوی آقایان مرحوم آیت‌الله تسخیری (۱۳۷۴ تا ۱۳۸۰)، حجت‌الاسلام والمسلمین محمود محمدی عراقی (۱۳۸۰ تا ۱۳۸۶)، دکتر مهدی اهری مصطفوی (۱۳۸۶ تا ۱۳۸۹)، دکتر محمد باقر خرمشاد (۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲) و دکتر ابوبذر ابراهیمی ترکمان (۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰) مدیریت شد و هم‌اکنون تحت‌الاسلام و المسلمین محمد مهدی ایمانی‌پور (۱۴۰۰ تا امروز) به عنوان مدیر سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی عهده‌دار این مسئولیت خطیر است.

فلسفه وجودی سازمان

اما برای پاسخ به این سوال که ضرورت تأسیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در سال ۷۴ چه بود، باید گفت در دوران معاصر ما دیپلماسی فرهنگی در روابط بین الملل جایگاه رفیعی پیدا کرده و نقش کلیدی را ایفا می‌کند. حوزه روابط بین‌الملل از حالت بی‌تفاوت و یکنواخت خارج شده و مسائل پیچیده فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، تاریخی و منطقه‌ای بر آن سایه افکنده است و پیش‌بروند روابط دوجانبه و یا چند جانبه بدون در نظر گرفتن شاخص‌ها و اشتراکات فرهنگی و حتی دینی بسیار سخت و با موانع متعدد روبرو می‌شود.

روابط کشورها امروزه از حالت برد - باخت به حالت برد - برد تبدیل شده و برای موفقیت در این امر، قدرت نرم و استفاده از ابزارهای فرهنگی نقش تعیین کننده دارند. جمهوری اسلامی ایران در جهان امروز، همواره بر داشتن سابقه تمدنی و ظرفیت‌های ادبی، و دینی و فرهنگی خود پاییده و این سرمایه عظیم معنوی را به عنوان یک کارت سبز در تبادلات فرهنگی و سیاسی، پشتوانه تعاملات خود با دنیا قرار داده است، چرا که معتقد است این پتانسیل عظیم می‌تواند چهره هزار ساله می‌تواند در صورت استفاده درست، در دنیای امروز جریان ساز باشد.

امروز در دنیای سیاست و روابط بین‌الملل کمتر جایی است که سخن از گفتگوهای دینی، فرهنگی و تمدنی در جریان باشد و جمهوری اسلامی ایران در آنجا حضور نداشته باشد. تشابه به عنوان یک مذهب طرفدار علم، منطق و فطرت در مباحثات و گفتگوهای دینی و فرهنگی ایران نقش کلیدی را ایفا می‌کند و سیاست‌های فرهنگی و دینی ما هم برگرفته از اصول دینی و منطق شیعی است که استوار و محکم بوده و در استفاده از عقلانیت در جهان شوره است.

جمهوری اسلامی ایران بعد از انقلاب اسلامی برای معرفی مکتب اهل‌البیت(ع) و آرمان‌های انقلاب اسلامی به جهانیان، رسالتی بس عظیم

ویژه‌نامه سی امین سالگرد تأسیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

سه‌شنبه ۱۰ تیر ۱۴۰۴ ● شماره ۸۷۷۷

یافت و در انجام این مأموریت سترگ کوشید ا

شیوه‌ها و توان دستگاه‌ها و نهادهای مختلف بهره‌گیرد. در ابتدای انقلاب اسلامی معاونت بین الملل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان متولی اصلی انتخاب نمایندگان فرهنگی بود و

سایرین هم در بیش از ۶ نهاد بصورت مجزا در حوزه فرهنگی خارج از کشور فعالیت می‌کردند تا اینکه بالاخره در ابتدای دهه هفتاد فعالیت همه نهادهای فرهنگی فعال در خارج از کشور، در یک دستگاه فرهنگی به نام سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی ادغام شد.

رسالت، شخصیت و اختیارات سازمان

رسالت سازمان براساس اساسنامه‌ای که به تصدیق مقام معظم رهبری رسیده است، تصدی‌گری امور فرهنگی در کشورهای دیگر را برعهده دارد و برای اجرای این امور سازمان با یک شخصیت حقوقی مستقل تحت مدیریت یک مدیریت واحد با دوره مدیریت سه ساله اداره می‌شود.

البته کلیت سازمان و اقدامات رئیس سازمان نیز زیر نظریک شورای عالی کنترل و نظارت می‌شود که در آن علاوه بر شخصیت‌های مهم و برجسته فرهنگی، تنی چند از اعضای هیئت وزیران، از جمله وزیران امور خارجه، فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس سازمان صدا و سیما عضویت دارند. سازمان به‌طور رسمی وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی محسوب می‌شود اما براساس رهنمودهای مقام معظم رهبری و تصمیمات شورای عالی با رعایت سیاست خارجی نظام، منحصراً بر طبق مقررات اساسنامه خود فعالیت می‌کند.

براساس همین اساسنامه، کلیه نهادها و مؤسسات دولتی و غیردولتی که از بودجه عمومی

کشور و یا تسهیلات جمهوری اسلامی ایران استفاده می‌کنند، مکلف شده‌اند تا فعالیت‌های فرهنگی تبلیغی خود درخارج از کشور از در چارچوب سیاست‌های مصوب شورای عالی سازمان به انجام برسانند.

اهداف مشخص شده سازمان

اهداف سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به اختصار شامل این موارد هستند:

- گسترش و تقویت مناسبات فرهنگی با ملل و اقوام مختلف به ویژه کشورهای مسلمان به منظور مبادلات فرهنگی و عرضه صحیح فرهنگ

و تمدن ایران اسلامی.
- تنظیم و تقویت مناسبات فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با سایر کشورها و سازمان‌های فرهنگی جهان.

- فراهم آوردن زمینه‌های وحدت میان مسلمانان بر اساس اصول مسلم اسلامی.

- معرفی صحیح مکتب اهل بیت (ع) در زمره‌های اعتقادی، فقهی و اخلاقی.

- تبیین تحولات معنوی، فکری و اجتماعی و تحولات ناشی از انقلاب اسلامی ایران.

- تقویت و تعمیق زمینه‌های بحث و گفتگو با مجامع و علماء ادیان الهی.

در یک جمله می‌توان گفت هدف از تأسیس سازمان ایجاد و گسترش شناخت، علاقه و باور نسبت به اسلام ناب، انقلاب اسامی، مزیت‌های جمهوری اسلامی ایران و فرهنگ و تمدن اسلامی - ایرانی در جوامع دیگر به منظور گسترش پرتو اسلام و تحکیم همگرایی و پیوندهای اسلامی، دینی و معنوی است.

این هدف هم با آشناسازی، علاقه مند سازی و ایجاد باور نسبت به اسلام ناب، انقلاب اسلامی، مزیت‌های جمهوری اسلامی ایران، فرهنگ و تمدن اسلامی – ایرانی در جوامع هدف دنبال می‌شود.

مأموریت‌های تعریف شده سازمان

سازمان برای تحقق اهداف خود، یکسری مأموریت‌ها را برای خود تعریف کرده است:
- مدیریت و تقویت مناسبات فرهنگی بین المللی و سیاست‌گزاری، هماهنگی، هدایت، حمایت و نظارت برفعالیت‌های فرهنگی – تبلیغی جمهوری اسلامی ایران درخارج از کشور به منظور تحقق اهداف نظام بخشی از مأموریت‌های سازمان محسوب می‌شود.

سازمان برای تحقق اهداف خود و به سازمان رساندن مأموریت‌هایش می‌تواند از منابع مالی تعریف شده و مشخصی استفاده کند که شامل کمک‌های دولتی از محل اعتبارات عمومی در کمک‌های دولتی از محل اعتبارات عمومی در کمک‌های بلاعوض اشخاص حقیقی و حقوقی و کمک‌های دریافتی از محل وجوه شرعی می‌شود. البته در صورتی که شورای عالی سازمان، از محل درآمدهایی با منبع مشخص نیز می‌توان برای تحقق اهداف سازمان استفاده کرد.

وظایف سازمان با توجه به اهدافی که مدنظر دارد در سه حیطه قابل دسته بندی است:

- سیاست‌گذاری، برنامه ریزی ، هدایت، هماهنگی، نظارت و ارزیابی.

- فعالیت‌های مطالعاتی و تحقیقاتی.

-امور اجرایی.

وظایف حیطه سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، هدایت، هماهنگی، نظارت و ارزیابی

سیاست‌گذاری، برنامه ریزی و هماهنگی در اجرای کلیه فعالیت‌های فرهنگی – تبلیغی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور در چارچوب رهنمودهای مقام معظم رهبری.

- تفسیر و سلیقه‌های مختلف در مدیریت‌های سازمان با توجه به عدم تثبیت موضوع مأموریتی سازمان.

- تفاوت نگاه به مسائل فرهنگی و ادبی در داخل و خارج از کشور.

- بی‌توجهی به سازمان به عنوان یک نهاد حاکمیتی و سیاست‌گذاری در حوزه فرهنگی از سوی برخی وزارتخانه‌ها.

هرچند به باور بعضی در هر دوره‌ای از مدیریت سازمان نقاط قوت و ضعف خاصی وجود داشته ولی چون بر اساس نظرمدریت وقت و شورای عالی سازمان (متشکل از نمایندگان مقام معظم رهبری، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و سایر اعضای حقیقی و حقوقی) کارها پیش‌رفته است شاید نتوان انتقاد اساسی وارد کرد، ولی سازمان از همان ابتدا با مشکلات و موانع پیش گفته به حراال دست و پنجه نرم کرده است.

البته که با اشراف به این مشکلات امید می‌رود بعضی از این مشکلات مثل تحکیم پایه‌های سازمان براساس مقررات و قوانین و یا سمت و سوادان به اهداف و عملکرد سازمان بر اساس مقتضیات زمان برطرف شود.

گوشه‌ای از موفقیت‌های سازمان

از موفق‌ترین طرح‌های سازمان در سنوات اخیر می‌توان به گفت‌وگوهای فرهنگی و طرح «تاب» اشاره کرد. گفت‌وگوهای فرهنگی با جلب مشارکت دانشگاه‌های دخی و خارجی به دنبال نشان دادن استمرار و هدفمند نخبگان فکری ایران با دیگر کشورها در موضوعات مشترک و نیز تکیه جدی بر سوق دادن فعالیت‌های فرهنگی به سمت علایق مشترک از طریق اجرای مفاد موافقتنامه‌های فرهنگی است.

تاکنون چندین دور گفت‌وگوی فرهنگی با جهان عرب، قاره هند، آسیای میانه، اروپا و آفریقا نیز برپا شده است.

طرح «تاب» نیز به دنبال ترجمه، انتشار و توزیع آثار موفق نویسندگان ایرانی در بازار خارجی کتاب از طریق جلب هم افزایی ناشران ایران با دیگر کشورها در فرایند تخصصی انتخاب، ترجمه، چاپ و توزیع کتاب بر با دست ناشر هر کشور می‌سپارد تا از این رهگذر، کالی فرهنگی ایران متناسب با ذائقه مخصوص هر ملت به دست مخاطبان برسد و بومی‌سازی شود. همچنین برنامه‌ریزی، هدایت و برگزاری اجلاس‌های گفتگوی دینی که تاکنون با بسیاری از ادیان و فرهنگ‌های مختلف مانند کلیسای واتیکان، کلیسای ارتدکس روسیه، هندوئیسم، بوداییسم و… برگزار شده است.

از فعالیت‌های برجسته سازمان با مشارکت عالمان دانشگاهی و حوزوی است. از عمده‌ترین فعالیت‌های سازمان در داخل کشور هم می‌توان به برگزاری همایش‌های بین‌المللی با همکاری مؤسسات منطقه‌ای و بین‌المللی و نیز کشورهای مختلف، نظارت بر برگزاری هفته‌های فرهنگی دیگر کشورها در ایران، برگزاری جواز جهانی مانند جایزه جهانی اریسم، حمایت از برپایی نمایشگاه‌های هنری توسط هنرمندان ایرانی مقیم خارج، نظارت بر انتخاب و چگونگی ترجمه و عرضه آثار ایرانی در خارج از کشور ... اشاره کرد.

در خصوص معرفی امام خمینی (ره) هم می‌توان به برگزاری همایش‌ها و نشست‌های علمی درباره بنیانگذار جمهوری اسلامی در ایام سالگرد رحلت ایشان و نیز سالروز پیروزی انقلاب در تمامی نمایندگی‌های فرهنگی ایران در خارج از کشور اشاره کرد که همه آنها هر سال با شکوه تمام برپا می‌شوند.

علاوه بر این انتشار آثار امام (ره) در نشریات مختلف و رسانه‌های کشور نیز، ترجمه و نشر کتاب‌هایی از امام (ره) یا درباره ایشان به زبان‌های مختلف، معرفی اندیشه‌های ناب امام(ره) در فضای مجازی و ... از دیگر اقدامات سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی است که به صورت مداوم و با توجه به استقبال از سوی مخاطبان در حال انجام است.

تغییرات اساسنامه؛ گامی برای تحولات بزرگتر

ایجاد تغییرات در اساسنامه سازمان در سال ۹۴ منجر به تحولات و زمینه‌ساز تغییراتی در این مجموعه شد؛ فراموش شدن زمینه و اقدام برای جذب نیروهای جوان و زبد با تخصص‌های مرتبط (هرچند که موانع زیادی در این مسیر وجود دارد)، تلاش برای جلب و جذب هم افزایی سایر نهادها، صرفه جویی حداکثری در سازمان و نمایندگی‌های فرهنگی، استفاده نمایندگی‌ها از مهمترین آنها عبارتند از:

- بدون عدم تناسب بودجه سازمان با مأموریت بزرگ در خارج از کشور.
- تعدد فعالیت‌های سازمان و حوزه‌های عملکردی (تبلیغی، دینی، پژوهشی، آموزشی، هنری و فرهنگی).
- آرای متعدد نخبگان و شخصیت‌ها در داخل کشور در مورد هنر و عدم وزن دینی قانونی به عملکرد دینی، فرهنگی و هنری در نمایندگی‌ها.
- کمبود منابع قانونی برای حمایت از سازمان و نمایندگی‌های فرهنگی در خارج از کشور.
- ورود و اظهار نظرهای شخصیت‌های متعدد کشورمان در مورد عملکرد سازمان بدون آشنایی با مشکلات آن.

و استفاده حداکثری از مفاد اسناد امضا شده با سایر کشورها، از جمله مهم‌ترین محورهایی است که با این تغییرات و تحولات طی یک دهه گذشته صورت گرفته و در دوره یازدهم مدیریت نیز با قوت بیشتری دنبال می‌شود.

همچنین، نسبت به انتخاب و اعزام افراد از درون سازمان که بتوانند سیاست‌های سازمان را عملیاتی کنند، تلاش برای گاستن از زبدهی افراد حقیقی و حقوقی به سازمان و پیگیری وصول آنها، پیگیری تصویب مقررات و قوانین خاص در شورای عالی سازمان و مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی در راستای تقویت سازمان و گاستن از موازی کاری در خارج از کشور و استفاده از ظرفیت خیرین در داخل و خارج از کشور، گاستن از موانع و مشکلات موجود بین اربزان فرهنگی و سفارت‌خانه‌های کشورمان در خارج از کشور و... نیز بخشی از تحولاتی است که در دوره مدیریت اخیر دنبال و نسبت به آن اقدام شده است.

ارکان سازمان

رأس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی شامل دو بخش اصلی است، شورای عالی و رئیس سازمان که هرکدام طبق وظایف و مأموریت‌های‌شان بدون تداخل وظایف به ایفای مسئولیت‌شان می‌پردازند.

شورای عالی مرکب از ۱۵ نفراعم از وزیران دولت و شخصیت‌های علمی و فرهنگی می‌شود که با حکم مقام معظم رهبری منصوب می‌شوند وکه عبارتند از:

الف) ۵ نفر از شخصیت‌های علمی و فرهنگی به انتخاب مقام معظم رهبری.

ب) ۱۰ نفرمتشکل از وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس شورا)، وزیر امور خارجه، رئیس سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، معاون امور بین الملل دفتر مقام معظم رهبری، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی ، دبیرکل مجمع جهانی تقرب مذاهب اسلامی، دبیر کل مجمع جهانی اهل بیت (ع)، رئیس جامعه المصطفی العالمیه، شخص رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و رئیس بنیاد سعدی.

بخش‌های مختلف سازمان هم شامل چندین معاونت با مأموریت‌های مشخص می‌شود؛ معاونت بین الملل، معاونت فرهنگی، معاونت پژوهشی و آموزشی، معاونت اداری و مالی و معاونت بین الملل ۵ معاونت اصلی سازمان هستند. معاونت بین الملل عهده‌دار هدایت و هماهنگی فعالیت‌های فرهنگی خارج از کشور است و در قالب پنج اداره کل فعالیت می‌کند که در چارچوب نمایندگی‌ها و راینزی‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور که هم اکنون در ۶۷ کشور جهان مستقر هستند.

اقدامات این نمایندگی‌ها شامل انجام کلیه فعالیت‌های فرهنگی مصوب و رصد اخبار و تحولات فرهنگی کشور محل مأموریت و انعکاس به مرکز، برگزاری هفته‌های فرهنگی، برپایی نمایشگاه‌های هنری، برگزاری هفته‌های فیلم، برپایی نمایشگاه‌های قرآنی، همایش‌ها و کنفرانس‌های تخصصی فرهنگی و دینی، انعکاس دستاوردهای انقلاب اسلامی ایران، فراهم‌آوردن تسهیلات ارتباطی میان دانشگاهیان، علمای دینی و هنرمندان اقصی نقاط جهان، موضوعات مرتبط با ایرانیان خارج از کشور، گسترش زبان و ادبیات فارسی گفتگو و تعامل با ادیان و مذاهب مختلف و ... است.

این فعالیت‌ها در مجموعه پنج اداره کل آسیا و اقیانوسیه، آفریقا و عربی، اروپا و آمریکا، سازمان‌های بین‌المللی و مرکز بین المللی تبلیغ و در چارچوب موافقتنامه‌های فرهنگی میان ایران با کشورها و سازمان‌های بین‌المللی مختلف انجام می‌گیرد.

این ادارات کل با بهره‌گیری از نیروهای با تجربه و آشنا به فرهنگ ملل مختلف جهان وظیفه تحلیل، ارزیابی و نظارت بر عملکرد نمایندگی‌های فرهنگی را نیز برعهده دارند.

وظایف نمایندگی‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور:

- زمینه‌سازی به منظور انعقاد قراردادهای فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و پیگیری و اجرای برنامه‌های مرتبط با فرهنگ ایران با دیگر کشورها.

- معرفی تمدن و فرهنگ اسلامی و ایرانی و تبیین سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران.

- تبادلات علمی و دانشگاهی، تأسیس و تقویت کرسی‌های زبان و

ادبیات فارسی در دانشگاه‌های کشورهای میزبان، ایجاد کتابخانه کتب فارسی برای ایرانیان و فارسی دوستان خارج از کشور و پشتیبانی کتابخانه‌های ملی کشورهای میزبان در خصوص کتاب‌ها و منابع اسلامی و ایرانی.

- دایر کردن دوره‌های آموزشی در زمینه مهارت‌های فرهنگی، هنری و صنایع دستی.

- برگزاری مراسم ملی و مذهبی و یادبود و بزرگداشت شخصیت‌های علمی و فرهنگی مشترک.

- ارتباط با سازمان‌ها و موسسات میراث فرهنگی جهت همکاری‌های دوجانبه به ویژه همکاری جهت حفظ، نگهداری و فهرست‌برداری از نسخ خطی.

- برگزاری همایش‌ها، سمینارها و نمایشگاه‌های مختلف همچون: نمایشگاه قرآن، تذهیب، کتاب، نقاشی، خط، آثار تجسمی، عکس، صنایع دستی و معرفی جاذبه‌های جهانگردی و مراکز تاریخی ایران.

- برگزاری هفته‌های فیلم و هفته‌های فرهنگی که متناسب با مقام انقلاب اسامی ایران، برنامه‌های متنوعی از جمله اجرای گروه‌های موسیقی سنتی و محلی ایران، نمایش فیلم‌های ایرانی، جلسات و همایش‌های کارشناسی با حضور هنرمندان کشور میزبان، انعکاس دستاوردهای انقلاب اسلامی از طریق رسانه‌های محلی و برگزاری انواع نمایشگاه‌های هنرمندان ایرانی تدارک دیده می‌شود.

- ایجاد پرتال و پایگاه‌های اینترنتی در نمایندگی‌های فرهنگی و فعالیت‌های رسانه‌ای جهت اطلاع رسانی و تبیین مواضع نظام و تشریح دستاوردهای انقلاب اسلامی ایران و معرفی فرهنگ و تمدن.

معاونت فرهنگی

ادارات کل همکاری‌های فرهنگی و بین‌المللی، امور اجتماعی و ایرانیان خارج از کشور، اداره کل امور زنان و خانواده، انتشارات بین‌المللی الهدی و بنیاد اندیشه اسلامی به عنوان زیرمجموعه‌های معاونت فعالیت می‌کنند.

معاونت پژوهشی و آموزشی

مرکز مطالعات فرهنگی و بین‌المللی، مرکز گفت‌وگوی ادیان، مرکز آموزش و توسعه همکاری‌های علمی دانشگاهی، مرکز گسترش زبان و ادبیات فارسی، مرکز ساماندهی ترجمه و نشر فعالیتهای اسلامی و علوم انسانی در خارج از کشور و کتابخانه مرکزی و آرشیو اسناد زیر مجموعه معاونت هستند.

معاونت اداری و مالی

معاونت اداری و مالی متشکل از ادارات کل امور مالی، امور اداری، پشتیبانی و تشریفات، دبیرخانه و اسناد، فناوری اطلاعات و مرکز IT طرح و برنامه و نظارت راهبردی است.

بخش‌های دیگر سازمان

علاوه بر معاونت‌های یاد شده، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به منظور فعالیت بهینه شامل بخش‌های دیگری می‌شود که بخشی از وظایف و صف و ستادی را در سازمان برعهده دارند.

حوزه ریاست سازمان: مجموعه‌ای که زیر نظر مستقیم ریاست سازمان فعالیت می‌کند و هماهنگی ارتباط ریاست سازمان با بخش‌های مختلف را عهده دارد.

اداره کل بازرسی و ارزیابی عملکرد: این‌اداره با هدف نظارت بر حسن اجرای وظایف و برنامه‌ها

محوله به بخش‌های مختلف سازمان، ارائه گزارش‌های مختلف توبه‌ای و ارزیابی اقدامات انجام شده توسط واحدهای مختلف صف و ستاد تشکیل شده تا نقش مؤثری را در ارتباط با ارتقاء سطح کیفی و کمی فعالیت‌ها داشته باشد.

اداره کل روابط عمومی و اطلاع‌رسانی: این اداره کل متشکل از ادارات اطلاع‌رسانی، نشریات و افکارسنجی، سمعی و بصری و تبلیغات تشکیل شده و انجام فعالیت‌هایی همچون پیگیری موضوعات مرتبط با دیپلماسی فرهنگی و عمومی در قالب فعالیت‌های رسانه‌ای انعکاس اخبار راینزی‌های فرهنگی در رسانه‌های داخلی، تأمین محتوای اینترنتات و وب سایت اینترنتی سازمان به نشانی www.icfro.ir، پشتیبانی محتوایی و شکلی پرتال‌های راینزی‌های فرهنگی و نظارت و ارزیابی عملکرد آنان، انتشارنشریات مختلف، تبلیغات محیطی، اجرا و همکاری در برپایی همایش‌ها، برگزاری نشست‌های خبری، تصویربرداری و تهیه آرشیو فیلم و عکس از مراسم، همایش‌ها و برنامه‌های مختلف، تلاش برای ایجاد سیاست‌های واحد خبری و اطلاع رسانی، همکاری با رسانه‌های مختلف داخل و خارج از کشور، اعزام خبرنگاران داخلی به منظور حضور در برنامه‌های مختلف، میزبانی و دعوت از مسئولان رسانه‌ای و خبرنگاران کشورهای مختلف و ... را برعهده دارد.

ستاد برنامه ریزی و مهندسی روابط فرهنگی - بین المللی: این ستاد با بهره‌گیری از رویکردهای دانش بنیان و آینده‌نگر و با فن فزینی و نوآوری به مثابه اتاق فکری برای مهندسی روابط فرهنگی بین‌المللی و باز مهندسی، و مرکز هدایت، راهبری و هماهنگی عملیات پیاده سازی راهبردهای روابط فرهنگی عمل نموده و نقش مؤثری را در شکل‌گیری مدیریت و مععاری سیاست‌ها و استانداردهای فرهنگی بین‌المللی و ایجاد نهضتی نو متناسب با مقتضیات روز در عرصه بین‌الملل ایفا می‌کند.

دفتر مرکزی حراست: نظارت بر حسن انجام فعالیت‌های بخشهای مختلف سازمان و همچنین کارمندان داخل و خارج از کشور را بر عهده داشته ضمن آنکه در زمینه مسائل امنیتی و حفاظت فیزیکی در داخل و خارج از کشور نیز فعالیت می‌کند.

مراکز وابسته به سازمان: شورای گسترش زبان فارسی، مجمع جهانی اهل بیت (ع)، مجمع جهانی تقرب بین المذاهب اسلامی.